

Olga Perić i Zlatko Šešelj

Milivoj Sironić (1915-2006)

Prij godinu dana, u 8. broju časopisa LATINA ET GRAECA obilježili smo 90. godinu života prof. dr. Milivoja Sironića, redovnog sveučilišnog profesora grčkog jezika i književnosti u miru, ne misleći da će nepunu godinu dana kasnije trebati napisati ovaj kratak spomen na našeg sveučilišnog profesora.

Milivoj Sironić rodio se 1915. u selu Trvižu kraj Pazina. Doživjevši kao dječak talijansku okupaciju istre, fašistički teror i odnarođivanje, prešao je 1927. ilegalno granicu i došao u Zagreb, gdje je bio smješten u Istarskome internatu. Pohađao je Klasičnu gimnaziju, na kojoj je maturirao 1935., i iste godine na Filozofskome fakultetu u Zagrebu upisao klasičnu filologiju. Diplomirao je 1939. Budući da je imao talijansko državljanstvo, nije se mogao zaposliti u državnoj službi, pa je isprva radio kao profesor klasičnih jezika na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji s pravom javnosti u Varaždinu. Godine 1942., na prijedlog profesora Nikole Majnarića, izabran je za asistenta na Odsjeku za klasičnu filologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, gdje je proveo sav svoj radni vijek - do umirovljenja 1983. Doktorirao je 1954. tezom *Kritičko-egzegetički prilozi Aristotelovom "Ustavu atenskom"*, a habilitirao 1958. radnjom *Esopska basna u Dositejevu Zborniku basana i predavanjem Euripidove tragedije kao ogledalo društvenih i političkih prilika njegova vremena*. Za docenta je izabran 1959., a sljedeće je godine, nakon odlaska profesora Majnarića u mirovinu, preuzeo predstojništva Katedre za grčki jezik i književnost. Izvanredni profesor postao je 1964., a 1970. redoviti.

Profesor Sironić obnašao je različite dužnosti na Fakultetu, ali i izvan njega. Od 1965. do 1967. bio je predsjednik fakultetskoga sindikata; od 1967. do 1968. predsjednik Savjeta; od 1968. do 1970. prodekan; od 1974. do 1978. (u dva mandata) dekan; u nekoliko navrata bio je pročelnik Odsjeka za klasičnu filologiju. Dvaput je odlikovan državnim odlikovanjima: 1978. Ordenom rada s crvenom zastavom i 1997. Ordenom reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

U znanstvenome radu profesora Sironića posebno je važan dio povezan s imenom velikoga basnopolisca Ezopa. Svoj specijalistički interes očitovao je ponajprije prijevodom cjelokupnoga zbornika Ezopovih basana (Zagreb, 1951.), koji se otada – što u izboru, što u integralnoj verziji – pojavio u desetak izdanja, uključujući i sekundarni prijevod na albanski jezik. U nekoliko se opsežnih rasprava pozabavio komparativnom dimenzijom Ezopove ostavštine, poglavito prevodilačkim postupkom Dositeja Obradovića.

Od velike tragičke trijade Sironić se najdulje i najsustavnije bavio Euripidom. Na tragu interesa koji je pokazao već u svojem habilitacijskom predavanju u nizu pojedinačnih interpretacija obradio je nekoliko Euripidovih drama: Kiklopa, Medeju, Hipolita, Alkestidu, Herakla, Hekabu, Pribjegarke, Trojanke. Mnogo je filološke pozornosti posvetio i Euripidovu žestoku kritičaru - komediografu Aristofanu, analizirajući neposredni društveni kontekst njegovih *Aharnjana*, *Oblaka* i *Vitezova*. Brojne je rasprave posvetio pjesnicima klasičnoga razdoblja (Sapfa, Alkej, Anakreont; Mimnermo, Solon, Teognid; Arhiloh).

Povijest arhajskog i klasičnog razdoblja grčke književnosti (u knjizi Povijest svjetske književnosti II, Zagreb, 1977.) sinteza je Sironićeva bavljenja antičkom književnošću, u kojoj se očituje bogata erudicija autorova i faktografija visoka stupnja. Ta je knjiga i danas temeljna povijest grčke književnosti napisana na hrvatskome jeziku i nezaobilazan sveučilišni udžbenik. No, profesor Sironić i dalje neumorno istražuje i analizira omiljene mu grčke autore, te je nakon gotovo dvadeset godina (1995.) objavio *Rasprave o helenskoj književnosti*, koje su i klasični filolozi i književni kritičari veoma visoko ocijenili.

Udžbenici i prijevodi važno su područje rada profesora Sironića. Uz spomenute udžbenike grčke književnosti *Chterstomathia Graeca* i *Anthologia Graeca* redigirao je i brojna izdanja Musičeve *Gramatike grčkoga jezika*, te Sencov *Grčko-hrvatski rječnik*, a i mnoga druga izdanja s područja antike. Prevodio je Platona i druge grčke filozofe, a njegov je udio u hrvatskom izdanju *Pred-sokratovaca* vrlo značajan.

Kolegama, studentima i prijateljima ostat će u sjećanju i čitav niz slika u kojima je profesor Sironić odlagao strogo lice profesora i pokazivao onaj svoj neodoljivi smisao za humor, neposrednost u razgovoru koja je nadilazila statusne i dobne razlike, toplinu sjećanja na svoje profesore, Klasičnu gimnaziju u kojoj se oblikovao, Odsjek za klasičnu filologiju kojem je posvetio cijeli svoj život predajući grčki jezik i književnost i prenoseći na mlade generacije strasnu ljubav prema vrijednostima antike. Ta će sjećanja upotpuniti one pisane tragove koje je o svojem maru i žaru profesor Sironić namro budućnosti.

Zlatko Šešelj

Marijan Bručić (1927-2006)

Početak rujna ove godine – u mjesecu što ga je zbog početka nove školske godine i susreta s novim generacijama posebno volio – preminuo je profesor Marijan Bručić, jedan od onih profesora Klasične gimnazije koji su svojom osobnošću obilježili njezino djelovanje.

Školovao se u Zagrebu gdje maturira na II. klasičnoj gimnaziji (koja je u to doba zauzimala južno krilo školskog foruma na Rooseveltovu trgu), pa potom upisuje studij klasične filologije kojeg završava 1952., te se kao mladi profesor pojavljuje na pragu škole s kojom je tako ostao vezan čitava života, na pragu Klasične gimnazije.

No nekim se hirom sudbine njegov život prepleo sa životom Klasične gimnazije u trenucima kad je ona sama doživljavala neke od najtežih trenutaka svoga postojanja: u godinama II. svjetskog rata, kad su na neko vrijeme Muze protjerane iz škole da bi se dobio prostor za vojne potrebe, u njoj je stjecao svoja znanja, kao mlad profesor vraća se u nju kad joj nove okolnosti predviđaju brzi kraj, da bi kratko vrijeme obnašao dužnost njezina direktora u trenucima kad joj je prijetilo ukidanje zbog tada započete zloglasne Šuvarove reforme.

No unatoč takvim okolnostima profesor Bručić nikada nije klonuo. Prepoznajući u sebi ljubav za prosvjetnu struku i neprijeporni pedagoški dar postao je slijep na nedaće i oluje, te se od loših vijesti i klonuća branio svojom bezgraničnom ljubavlju prema ljudima, a posebno prema učenicima.

Bio je čovjek izuzetnih talenata koje je posvjedočio svojim životom. Bio je izvrstan klasični filolog, zaljubljen u ljepotu latinskog i grčkog jezika, u sklad grčke i rimske književnosti i teško da bi se moglo naći koga a da tako impresivno govori grčke ili latinske stihove! Doživljavao je antički svijet gotovo svojim osjećajući izvanredno mnogobrojne njegove aspekte: obožavao je čudesni svijet grčkih mitova, divio se filozofima, klanjao velikanima dlijeta i pera. A to nikad nije bilo slijepo klanjanje fanatika, već duboko poštovanje mudraca. I znao je toliko načina da te svoje osjećaje prenese svojim učenicima.

A osjećaji su obilježili čitav njegov životni put. Druga strana našeg profesora bila je jednako strastvena ljubav prema glazbi koja ga je u jednom trenutku – od 1962. do 1970. – nakratko odvela iz njegove Klasične. Kako je završio studij pjevanja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, ta ga je druga ljubav (ali ne druga po redu) odvela na hrvatske pozornice. Budući da je nesklona vlast

malo po malo gasila Klasičnu gimnaziju, to je profesor Marijan Bručić sve više pjevao, da bi se 1962. posve predao glazbi. Karijeru opernog pjevača gradit će sljedećih godina na stalnom angažmanu u u operi osječkog Hrvatskog narodnog kazališta obilježivši to vrlo živo razdoblje osječke Opere svojim sjajnim ulogama. Generacije posjetitelja toga kazališta pamte njegova Eru do danas!

No u natjecanju Filologije i Muze u životu profesora Bručića prevladala je ona prva. Već 1970. godine vraća se na poziv svojih profesora, legendarnih Zmajlovića i Sabadoša, u Klasičnu gimnaziju i pridružuje im se u zbornici, a nakon njihova umirovljenja postaje Nestorom klasičnih jezika u našoj školskoj praksi.

Predavao je grčki i latinski jezik brojnim generacijama koje ga pamte ne samo po jezičnim vježbama i po bezbroj priča kojima je svoje učenike želio uvući u antički svijet, već i po prelijepim naturalnim putovanjima u Grčku koja je učinio gotovo misionarskim pohodima u svetišta svojih idola: Perikla, Fidije, Homera. Na tim je putovanjima profesor Bručić bio sve: organizator, čičerone, rame za plakanje, brižni prijatelj, hrabri branitelj. Ma kako bila nezgodna situacija (a bilo ih je sijaset, jer su na put išle goleme grupe učenika) nije bilo ni jedne a da je on nije riješio svojom mudrošću i blagošću. Iz zabilješki tih putovanja nastao je i vodič po staroj Grčkoj što ga je objavila Školska knjiga, a obiljem činjenica i bogatstvom uvida do dana je današnjeg pouzdan vodič učenicima – i ne samo njima – kroz spomenike kolijevke zapadne civilizacije.

Kao čovjek scene mnoge je svoje učenike opio čežnjom za kazališnim daskama. Vodio je naime godinama Dramsku grupu Klasične gimnazije, te bi mnogo današnjih hrvatskih glumaca i redatelja upravo Bručićevu Dramsku grupu moralo u svojoj biografiji naznačiti mjestom one prve kazališne iskre koja ih je povela u život. Posebno je u tom radu njegovao rimsku komediju, možda zato jer je odgovarala njegovu karakteru: bio je čovjek veselja i života, te mu je smijeh bio svakodnevna hrana koja ga je branila od svih nedaća. Kako se s njima nosio u životu nismo znali: za nas, kolege i prijatelje, nikad nije pokazivao koliko mu je teško. Za nas je imao samo osmijeh, savjet, utjehu, anegdotu, vic.

Da bi svoje prebogato iskustvo prenio budućim profesorima klasičnih jezika Odsjek za klasičnu filologiju angažira profesora Bručića 1982. kao honorarnog predavača kolegija Metodika nastave klasičnih jezika, koji će kolegij profesor Bručić držati sve do svog umirovljenja 1992. godine.

U mirovinu je profesor Marijan Bručić otišao 1992. godine s položaja ravnatelja Klasične gimnazije koja se 1991. ponovo pojavila pod vlastitim imenom (jer je od 1978. do 1991. bila integrirana u Obrazovni centar za jezike gdje je

profesor Bručić bio voditelj turnusa u kojem su se nalazili razredi s klasičnim jezicima), a on preuzeo ravnateljsku palicu, koju je već nakratko držao i prije tzv. Šuvarove reforme.

I u tim teškim trenucima po Klasičnu gimnaziju, kad je prijetilo njezino ukidanje, profesor je Bručić znao održati ako ne formu a ono duh i sadržaj klasičnog obrazovanja, pa će povratak Klasične gimnazije proći bez ikakvih problema, kao da je ona reformrska trinaestgodišnja cezura tek oblak koji je nakratko zaklonio sunce.

O nagradama (među kojima je i najviša nagrada za prosvjetno djelovanje "Ivan Filipović") i ordenima, o pobjedama na glazbenim festivalima, o predsjednikovanju Hrvatskim društvom klasičnih filologa (u dva navrata), a napose o predsjedanju Društvom zagrebačke Klasične gimnazije, kao i o drugim brojnim zaslugama profesora Marijana Bručića mogu se napisati posebni osvrti.

No u trenucima kad se opraštamo od njega čini mi se nužnim naglasiti upravo njegovu neponovljivu ljudsku narav. Teško da je moguće susresti čovjeka koji je s toliko ljubavi i strasti posvetio svoj život drugim ljudima, koji nikad nikomu nije rekao ružnu riječ, koji je s dubokim ljudskim razumijevanjem pristupao i učenicima i kolegama i prijateljima. Pa i onima koji mu to nisu bili. I isto tako, tu su mu ljubav njegovi učenici, kolege i prijatelji uvijek vraćali. Svi koji su ga poznavali na tomu mu moraju biti zahvalni.